

Nr 8

Allmänna beredningsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion om utredning angående förskolbarnens tillträde till biograflokaler.

I motion II: 630 av herrar *Hamrin* och *Rimmerfors*, vilken motion hänvisats till allmänna beredningsutskottet, hemställes, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en utredning angående förskolbarnens tillträde till biograflokaler med sikte på att åstadkomma en sådan ordning, att dylikt tillträde icke medges, med mindre barnen befinner sig i sällskap med vuxen person.

Motionärerna finner det betänkligt, att barn i de känslomässigt ytterst ömtåliga åldersgrupper det här gäller skall ha rätt att utan stödet av någon äldre person besöka gängse biografställningar. Ej heller är det ur hälsosynpunkt lämpligt, att dessa småttingar söndag efter söndag tillbringar de ljusaste timmarna i mörka och icke särskilt hälsosamma biograflokaler. Tillträdet till biografställningar är redan i andra avseenden reglerat, varför stadgande angående förskolbarnens biografbesök ej skulle innebära något principiellt nytt.

En rad auktoritativa instanser har tidigare uttalat sig för en gränsdragning, men 1954 års riksdag avslog en motion i ämnet, när den ansåg det vara hemmens sak att här ta ansvaret. Samhället synes dock icke kunna frånsäga sig alla förpliktelser i denna sak.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från socialstyrelsen och statens biografbyrå samt Målsmännens riksförbund.

Socialstyrelsen finner det icke rimligt att helt överlåta denna angelägenhet åt hemmen. Många föräldrar kan behöva det stöd samhället kan bistå med, när de enskilda hemmen har svårt att handla självständigt. Faran är att en hel del föräldrar anser det naturligt för att icke säga önskvärt, att barnen skall gå på bio varje söndagseftermiddag.

Styrelsen tillstyrker utredning.

Statens biografbyrå anser, att problemet icke bör behandlas isolerat och anför vissa synpunkter på frågan om två åldersgränser för äldre barn. Byrån omnämner vidare, att Norge sedan slutet av 1954 har förbud för barn under 7 år som icke begynt sin skolgång att besöka offentliga biografställningar. Enligt meddelande från officiellt norskt håll föreligger idel goda erfarenheter av reformen.

Byrån är beredd att vitsorda, att man både teoretiskt kan vänta och erfarenhetsmässigt i vissa fall även kunnat konstatera psykologiska skadeverkningar av biografbesök för barn i förskolåldern. Som regel har väl denna barnkategori icke heller någon direkt behållning av film av det slag som nu utgör huvudparten av biografernas barntillåtna program. Begreppet barntillåten innebär, att filmen av byrån bedömts såsom — generellt sett — psykiskt oskadlig för barn, däremot icke att den rekommenderas såsom positivt lämplig för barn. Finge man två åldersgränser och lämplig film skulle motionärernas syfte tillgodoses.

Byrån finner ej tillräcklig anledning att uttala sig för en utredning, som ensidigt tar sikte på förskolbarnens tillträde till biograferna, men förordar livligt en utredning beträffande hela problemkomplexet ”barnen, filmen och biograferna”.

Målsmännens riksförbund hänvisar till sitt yttrande över 1949 års filmkommittés betänkande. I detta yttrande, avgivet den 28 april 1952, förordas att barn, som ej fyllt sju år, skall åtföljas av vuxen person vid biografbesök. Små barn kan ej skilja på film och verklighet. De skrämmer av vissa partier och lugnas ej av mera stillsamma. Totalförbud för barn under skolåldern ville förbundet dock ej rekommendera, ehuru enligt förbundets uppfattning dessa mindre barn endast i undantagsfall har något utbyte av en filmförevisning. Barn som icke är skolmogna är heller icke biomogna.

Utskottet. F. n. finnes icke föreskriven någon annan åldersgräns för barns tillträde till biografföreställningar än att barn under 15 år icke äger bevista förevisningar av s. k. barnförbjudna filmer. 1949 års filmkommitté föreslog i sitt betänkande (SOU 1951: 16) att åldersgränsen skulle höjas till 16 år och att vid sidan därav skulle sättas en gräns vid 11 år. Inom kommittén hade man även övervägt frågan om förbud för barn under 6 eller 7 år att besöka biografföreställningar men avvisat tanken härpå med hänsyn till att de filmer, som godkändes för barn under 11 år, kunde förväntas bli noggrant prövade. Förslaget om höjning av den högre åldersgränsen föranledde ingen Kungl. Maj:ts åtgärd, men i proposition till 1954 års riksdag föreslogs en kompletterande åldersgräns vid 11 år. Förslaget föll emellertid i riksdagen.

Det har givits uttryck för den uppfattningen, att riskerna för skadeverkningar, framför allt av mentalhygienisk art, av att barn i förskolåldern bevistar filmföreställningar, är så allvarliga, att särskilda åtgärder bör vidtagas. Utskottet finner för egen del problemet böra upp-

märksammas. Vad beträffar de åtgärder, som kan tänkas för motverkande av ifrågavarande olägenheter, har det synts utskottet, att de kan vara av i huvudsak tre slag, nämligen stöd åt produktionen av goda barnfilmer, upplysnings- och propagandaverksamhet samt lagstiftning.

Frågan om stöd åt barnfilmproduktionen är f. n. beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Utskottet har därför icke ansett sig böra här taga ståndpunkt i frågan.

Vad gäller upplysnings- och propagandaverksamheten vill utskottet anföra följande.

År 1948 bildades den s. k. barnfilmkommittén av ett stort antal organisationer, bl. a. folkbildningsorganisationer, de politiska kvinnoorganisationerna, lärarorganisationer, husmödrarnas och målsmännens riksorganisationer m. fl. Kommittén, som inom sig tillsatt en barnfilmjury, arbetar för att få fram bättre barnfilmer och för att minska besöksfrekvensen av förskolbarn på biograferna. Genom de anslutna organisationerna, cirkulärartiklar och föredrag på olika platser i landet söker kommittén övertyga föräldrarna om att de endast i undantagsfall bör låta barn före skolåldern besöka biograferna. Bl. a. söker kommittén vidare genom rekommendationer, som införes i dagspressen, hjälpa allmänheten i valet av filmprogram för barnen. Den har även samarbete med biografägarnas organisationer och med enskilda biografägare runt om i landet. I detta sammanhang bör även nämnas de barnfilmklubbar som bildats på många platser och som verkar för samma syften som barnfilmkommittén och i samarbete med denna. Det kan vidare erinras om att Nordiska rådet utfärdat en rekommendation om bildandet av en gemensam nordisk nämnd för barnfilmfrågor.

Den upplysnings- och propagandaverksamhet som sålunda bedrivs har givit och torde, såvitt utskottet kunnat bedöma, kunna förväntas framdeles ytterligare giva goda resultat. Det har för utskottet uppgivits, att man på vissa platser under senare tid kunnat förmärka en minskning av besöksfrekvensen på biograferna för barn under skolåldern och en tendens till ökad benägenhet bland föräldrarna att göra barnen sällskap vid biografbesöken. Utskottet har vid sina överväganden kommit till den uppfattningen, att förutsättningarna för att genom upplysning åstadkomma behövlig sanering av förhållandena på förevarande område är goda och att i detta läge lagstiftningsåtgärder icke bör tillgripas. Utskottet finner med hänsyn härtill icke skäl förordade den av motionärerna begärda utredningen.

Utskottet, som behjärtar motionärernas syfte att skydda förskolbar-

nen mot skadliga verkningar av biografbesök, får under återopande av vad ovan anförts hemställa,

att motionen II: 630 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 6 mars 1956

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

PATRIK SVENSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Andersson, Lars*, Jonsson, John Wiktor*, fru Wallentheim, herrar Jansson, Erik, Persson, Johan, Holmqvist, Lundström, Strandler, Svensson, Rikard, Nord* och fru Nilsson;

från andra kammaren: herrar Svensson i Alingsås, Gustafsson i Bogla*, fru Svedberg, herrar Dickson*, Nordkvist i Kalmar*, Sehlstedt*, Bark, Hammar, Andersson i Ronneby, Braconier, fru Andrén och herr Börjesson.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av fru *Andrén* och herr *Hammar*.